

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS

2006

KÉSZÍTETTE:

PRO VÉRTES KÖZALAPÍTVÁNY

CSÁKVÁR, 2007. MÁJUS 25.

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

I. A Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány

A Közalapítvány jogelődje, a Pro Vértes Természetvédelmi Alapítvány 1991-ben jött létre a Vértesben és környékén jelentkező természetvédelmi feladatok non-profit keretek között történő megoldására. 1994-ben alakult át közalapítvánnyá, 1998 óta pedig kiemelten közhasznú szervezetként működik. Legfőbb célkitűzésünk a megalakuláskor az volt, hogy a rendszerváltással szükségszerűen együtt járó privatizáció veszélyeiből, jogszabályi hiányosságaiból adódó természetvédelmi és kulturális örökségvédelmi problémákat az állami, önkormányzati és civil feladatok összehangolásával, a helyi társadalom bevonásával oldjuk meg. A sikeres, és egyre biztosabb alapokon nyugvó működésünk eredményeként tevékenységeink köre az elmúlt évek során kiszélesedett, és az alábbi programokat indítottuk újtárra és folytatjuk mind a mai napig:

- Természetvédelem
- Természetvédelmi kezelés, természetgazdálkodás
- Oktatás, szemléletformálás
- Műemlékvédelem
- Ökoturizmus
- A Vértesi Natúrpark üzemeltetése

II. Természetvédelem

Tér a holnapért- Francia-magyar biodiverzitásvédelmi program

Május 3-5-ig Magyarországon jártak a Francia-magyar biodiverzitás-védelmi program francia támogatói. A találkozó első napján megtekintették a Vértes környéki területeket és programokat. A második napon megtartott találkozó célja a támogatási program második szakaszának operatív programjainak jóváhagyása volt, különös tekintettel a 2006-os évre. A megbeszélésen, a támogatókon és a konzorciumot alkotó Közalapítványokon kívül részt vettek a Francia Nagykövetség munkatársai, egy nemzetközi könyvvizsgáló, valamint a KVvM képviselői. 2006-ban támogatást nyújtottak a vértesboglári Boglártanya megvásárlásához, ill. erdei iskola kialakításához.

Védett madárfajok felmérése a Vértesben és a Zámolyi-medencében

2006-ban is felmérésre kerültek azok az élőhelyek, melyek védett madárfajok fészkelő, ill. vonuló helyei. Az év során számos védett, fészkelő, valamint vonuló madárfajról gyűjtöttünk megfigyelési, ill. több faj esetében monitoring adatokat.

A kék vércsék és szalakóták megtelepedésének segítésére költőládák kerültek kihelyezésre a Zámolyi-medencében.

Kerecsensólyom védelem

A kerecsensólyom védelmében végzett tevékenységünket segíti a „Kerecsensólyom védelme a Kárpát-medencében” című LIFE program, amelynek keretében 15 természetvédelmi szervezettel együtt Közalapítványunk 2007 januárjától az alábbi feladatokat végzi el: élőhely vizsgálatok, ürgés területek kezelése, ürge visszatelepítés, gyűrűzés, műfészek kihelyezés és ellenőrzés, szigetelés és annak ellenőrzése, repatriáció elvégzése, monitoring, tájékoztató táblák kihelyezése. A jövőben a kapott adatokra támaszkodva kezelési terv készül.

Október 12-én részt vettünk a „Projekt Indító” Irányító Tanács ülésen Felsőtárkányban. Az ülés részeként egy előadás keretében bemutatták a pályázat tartalmát, az abból következő feladatokat, majd aláírtuk a partnerségi megállapodást. December 18-19-én Besenyőtelken tartottak a program résztvevői számára oktatást az adminisztratív és pénzügyi követelményekről, valamint az elvégzendő szakmai feladatokról, jelentéstételi kötelezettségről.

Téli madáretetés, sérült állatok gondozása

A 2006-os évben összesen 5 tonna napraforgót osztottunk szét a környékbeli madarokról gondoskodó emberek között, illetve használtunk fel madáretetésre. A téli madáreleséget igénylők köre egyre bővül, mostanra kb. 60 emberrel tartjuk a kapcsolatot a Vértes környékén. A ragadozó madarakat idén télen belsőséggel etettük.

2006. december 31-ig több sérült állatról kaptunk bejelentést. Néhány egyed repatriálásra került, a többi olyan sérülést szenvedett, mely miatt már nem engedhettük őket szabadon.

Madárgyűrűző táborok

Június 18-tól július 1-ig tartott a madárgyűrűző tábor új helyszínén, a Zámolyi-tározó mellett, kihasználva az újjászületett vizes élőhely adottságait. A tábor működése alatt 44 faj 576 egyedét vizsgáltuk meg, melyből hármat (gulipán, holló, hantmadár) a Zámolyi-medencében folyó táborok kezdete óta idén először sikerült meggyűrűzni.

Vértesi TK kezelési feladatainak átvétele

December 8-án a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, a Természetvédelmi Hivatal és természetvédelmi civil szervezetek részvételével megbeszélést tartottunk a Geszner-házban a Vértesi Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési feladatainak átadásáról a Pro Vértes Közalapítvány részére. A megbeszélés egyelőre nem zárult konkrét elképzelésekkel, további egyeztetésekre még szükség lesz az ügy kapcsán.

III. Természetvédelmi kezelés, természetgazdálkodás

Közalapítványunk 2006-ban összesen 2319 ha területen végzett természetvédelmi kezelést, illetve gazdálkodást, ebből 228 ha szántó, 1710 ha gyeperdő, és 381 ha erdő. Szántóterületeink művelése elsősorban élőhely-védelmi, -fenntartási céllal történik. Közalapítványunk biztosította ebben az évben is a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal történt együttműködési megállapodás alapján országos jelentőségű védett területek természetvédelmi kezelését 222 ha-on. A Közalapítvány tanyaközpontja szomszédságában 30 ha szántóterületet bérel magánszemélyektől, mely területeken a szürkemarha gulya téli ellátásához szükséges takarmánynövényeket termeszt.

Füves élőhelyek kezelése, ökológiai gyepgazdálkodás

A 2006-os évben több tényező is befolyásolta a mezőgazdasági munkák megkezdését. A júniusig leeső több mint 260 mm csapadék, valamint a területen észlelt haris másodköltés (közel 20 példány jelenléte) miatt a területen csak augusztus elején kezdhettük a kaszálást.

A haris július elején (VII. 3. 10-15 pld, VII. 4. 4-5 pld, VII. 5. 5-6 pld, VII. 6. 8-10 pld, VII. 18. 3 pld., VII. 19) szólalt meg, amikor is a másodköltés kezdődött. Több napos monitoring alatt közel 20 példány jelenlétét észleltük a Császárvíz két oldalán, ezért a kaszálási munkák megkezdését a Közalapítvány szakemberei augusztus elejére halasztották.

A korábbi időszakban nem tapasztalt haris bőség oka feltételezhetően az, hogy a madarak első költése valahol tömegesen tönkrement (árvíz, korai kaszálás miatt), vagy csak itt találtak a másodköltésre alkalmas kaszálatlan gyepet ebben az időszakban.

A Közalapítvány, a természetvédelmi érdekeknek megfelelően, a terület kezelését a helyi viszonyokhoz alkalmazkodó időbeli és térbeli ütemezésben (különös tekintettel a vízicsibe, haris, magyar tarsza fajokra), vadriasztóval felszerelt traktorokkal, madárbarát kaszálási módon végzi (2 m-es vágószélesség, optimális gépsebesség, minél nagyobb tarlómagasság). A gyakorlati természetvédelmi oktatásban részesült gépkezelők a vadriasztólánc által felzavart állatok észlelési helyét a traktorból kiszállva ellenőrzik, és ha szükséges a terület kihagyásával folytatják munkájukat. Az itt folyó kaszálási kutatás során a feltételezett revírekben láncos lehúzással határoltuk körbe a fészkek és fiókás családok helyét.

Az augusztus 1-én elkezdett kaszálás során, az alkalmazott technológia ellenére is szinte minden nap találkoztunk (!) felnőtt egyeddel, ill. fiókéval, ezért a munkát az érintett területen szüneteltettük, és ezt Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága felé jelentettük.

A sorozatos észlelések bizonyították a Pro Vértes Közalapítvány dolgozóinak rendkívüli aktivitását a természeti értékek megóvása terén, és az alkalmazott technológia (oktatásban részesült dolgozók, vadriasztólánc, búvósávok) hatékonyságát, de a sok észlelés miatt úgy döntöttünk, hogy az egész munkavégzést felfüggesztjük az itt tapasztalt haris állomány biztonságos kirepülésének idejéig.

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság kezdeményezte a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségnél az érintett területeken a gépi kaszálási munkálatok leállítását. Mindezek alapján a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség a 61889/2006 számú határozatával a Pro Vértes Közalapítvány részére azonnali hatállyal felfüggesztette a Vértesi Tájvédelmi Körzet területén található Csákvár 082, 083/1, 088, 0137, 0138 és 0140 hrsz-ú ingatlanok teljes területén a gépi kaszálást 2006. szeptember 30-ig, de legkésőbb a fokozottan védett haris fiókanevelésének befejezéséig.

Az elrendelt mezőgazdasági korlátozás miatt Közalapítványunknak jelentős kára keletkezett azáltal, hogy a szeptember végén, októberben betakarított széna csak almozásra alkalmas, betakarítani sem érdemes, de kötelező. Egyes területeken a szervesanyagot a szürkemarha gulya legelte le, mivel sokkal többbe került volna a betakarítása, mint a letermelt anyag értéke.

Ökológiai növénytermesztés

Az év folyamán több tényező is befolyásolta gazdálkodási gyakorlatunkat. A 2006-ban uralkodó vízbőség, valamint a területen megjelent harisok másodköltése következtében történt szükségszerű korlátozások miatt több területen is (Zámolyi-víztározó területe, a Csíkvarsai-rét egy része) meghiúsult a betakarítás. Ez igen nagy takarmányhiányt eredményezett volna a gazdaságban, ezért ezt megelőzendő módosítanunk kellett vetésforgónkat. Ezen igény figyelembevételével a Százados-tanya melletti bérelt szántón nagy zöldtömeget hozó silócirkot vetettünk, amit vásárolt kukoricával, valamint kaszált zöld fűvel együtt besilóztunk téli takarmánynak. Első tapasztalatunk a silócirokkal kapcsolatban nagyon kedvező, beváltotta a hozzá fűzött reményeket, jó termésátlagot produkált.

A 3, ill. 4 éves lucernát 2006-ban a Dohányos-ház és a Százados-tanya melletti területeken (9,7 ha) 3-szor, a többi területen 2 alkalommal vágtuk. A Reznek-dűlő sekély termőrétegű talaján termesztett tritikálé viszont gyenge termésátlagot hozott.

Őshonos állattartás

2006. december 31-én összesen 475 magyar szürke szarvasmarha volt a Közalapítvány tartásában, melyből 31 borjú, 60 üsző, 220 tinó 160 tehén, 4 tenyészbika. 2006-ban 99 marhát értékesítettünk, 27 üszőt természetvédelmi szervezetnek továbbtenyésztési céllal. A bemutatási céllal tartott 6 bivaly mellett 2 ló van a Közalapítvány gazdaságában.

Az állatsűrűség az 1371,84 ha gyepterülettel számolva, a 4/2004 (I.13.) FVM rendeletben meghatározott állategység alapján 0,3 ÁE/ha.

Március 24-én, Szent György napján megtörtént a szilaj gulya legelőre terelése, melyen a Csákvári Általános Iskola tanulói is részt vettek.

Október elején elkezdődött a Százados tanyán, a szürkemarha gulya téli szálláshelyén a karám felújítása és az etetőút átalakítása. Az új megoldással hatékonyabb takarmányozásra nyílik lehetőség, és a keletkezett trágya mennyisége is csökken.

Földvásárlás

Áprilisban Közalapítványunk a Százados tanya szomszédságában 3,9213 ha szántó és 1,8162 ha legelő művelési ágú területet vásárolt.

IV. A kaszálás hatásainak kutatása

Július 6-án megkezdődött a kaszálás hatásainak vizsgálata a Zámolyi-medence gyepterületein. A munkálatokban Közalapítványunk munkatársain kívül gyakorlatos diákok és önkéntesek is részt vettek. Velük párhuzamosan a traktorosok is feljegyezték megfigyeléseiket munkalapjukra.

A kaszálás előtti felmérés során a kutatók 33 faj 16506 egyedét figyelték meg, a meghagyott bűvósávban 4019 egyed. A kaszálás utáni felmérések során 35 faj 14690 egyedét jegyezték fel, ebből 136012 ép, 1078 sérült. Három kaszatípus alkalmazásánál vizsgáltuk a sérülések arányát: korongkasza (7,05%), dobkasza (8,71%), duplakéses kasza (5,84%).

A Jedlik Ányos pályázat keretében a kutatás színterein az alapfelmérés keretében 87 fűhálózásos minta adatait, Lepidoptera monitoring adatait, magyar tarsza monitoring adatait, kaszálás előtti és utáni gerinces megfigyeléseit gyűjtöttük össze, a mintaterületekről élőhelytérkép készült. A nedves és a száraz gyepek kezelési problematikájának vizsgálata során a kaszálás előtti felméréseket, a közvetlenül a kaszálás utáni felméréseket, a meghagyott bűvósávok felmérését, valamint a rendszóró utáni és a kaszálás utáni felméréseket végeztük el, a kidolgozott útmutatók szerint. Többféle módszerrel vizsgáltuk a különböző felmérések során a növényzetet és az állatvilágot, az összes földön, gyepes és nádasodó élőhelyen fészkelő madárfaj fészkelési viszonyait, viselkedési formáit, figyelemmel kísértük a munkavégzés által felzavart egyedeket (viselkedés, menekülési irány stb...), melyekről részletes kaszálási naplót töltöttünk ki.

Mivel a gépkezelők a Pro Vértes Közalapítvány alkalmazásában állnak, munkájuk során elsődleges a természeti értékek védelme. Munkaköri feladatuk közé tartozik az is, hogy figyeljék a madarak mozgását és azt a munkanapló hátoldalán levő táblázatban rögzítsék.

Az általuk szolgáltatott, munkavégzés során tapasztalt adatok nagy jelentőségűek a kutatás eredményeinek feldolgozása szempontjából. Megfigyeléseik értékét tovább növeli, hogy ők számolhatnak be leghitelesebben a - minden traktorra felszerelt - láncfüggönyös vadriasztó kaszálás folyamán tapasztalt hatásáról, az állatok mozgásáról, viselkedéséről, az alkalmazott technológiáról.

Elvégeztük a Pogácsa legelő és a Tűzok rét, valamint a Reznek-dűlői parlagterület állapotfelmérését. Agresszív gyomok terjedésének megakadályozása érdekében végzett kutatás során elvégeztük a mintaterületeken a közvetlen beavatkozás előtti botanikai és faunisztikai felméréseket, és a madártani felméréseket.

V. Vértesi Natúrpark

Koncepciók, tervek, programok

2006. január elejére elkészítettük a Vértesi Natúrpark megalakításában részt vevő állami, önkormányzati és civil szervek, szervezetek javaslatait, ötleteit, valamint a Velencei-tó–Vértes Kiemelt Üdülőkörzet területfejlesztési programjának a Natúrpark területére vonatkozó konkrét elképzelést összefoglaló fejlesztési tervet a Nemzeti Fejlesztési Terv 2007-2013 közötti programozási időszakára vonatkozóan. Ezt megküldtük a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium részére, valamint meghívás útján ismertettük a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Bizottsága előtt.

Az év folyamán ezen tovább dolgoztunk, és november végére összeállítottuk a Vértesi Natúrpark fejlesztési programját. Ezt a munkaközi anyagot véleményezés céljából megküldtük az érintett 17 település önkormányzatának. A beérkező válaszok feldolgozása, beépítése folyamatosan történik.

Fórumorozat

Ezzel párhuzamosan megkezdtük a fenti dokumentumokban szereplő elképzelések körének bővítését, az egyes fejlesztési elemek tartalmának pontosítását. Egy fórumorozatot indítottunk útjára annak érdekében, hogy megismerhessük a fejlesztések gyakorlati megvalósításában

potenciálisan szerepet vállaló érdekcsoportok Natúrparkkal szembeni elvárásait, esetleges aggályait annak érdekében, hogy a jövőben kidolgozásra kerülő programokat azokkal kiegészítve, pontosítva minél több pénzügyi forrást kormányozhassunk a térségbe.

Elsőként a lovas szolgáltatókat hívtuk össze egy megbeszélésre, melynek fő témája a Vértesi Natúrpark lovas túraútvonalának megtervezése, kialakítása, üzemeltetése volt. Az elképzelést a résztvevők támogatásukról biztosították.

A második körben a Vértesi Natúrpark területén vendéglátóipari egységet üzemeltetők kaptak meghívást Csákvárra, akikkel szintén ismertettük azokat a kapcsolódási pontokat, ahol egymás munkáját segíteni tudjuk.

Az önkormányzati választásokat követően helyszínt biztosítottunk további két, a sikeres együttműködést megalapozó találkozóknak. Az egyiken Csákvár község új képviselő-testületének tagjaival cserélhettük ki gondolatainkat a település jövőjével kapcsolatos elképzelésekről, míg a másikon Csákerény, Gánt, Bodmér, Pátka, Zámoly, Vértesboglár, Szár, Lovasberény, Vértesacs, Csákvár és Újbarok polgármesterei vitathatták meg közösen a térség jövőjével, fejlesztésével kapcsolatos elképzeléseket, a települések közötti együttműködés javításának módját, valamint egy esetleges LEADER akciócsoport felállításának lehetőségét.

Magyar Natúrpark Szövetség

2006 januárjában aláírásra került a Magyar Natúrpark Szövetség alapszabálya. A Vértesi Natúrparkot a Szövetségben Közalapítványunk képviseli.

Kiadványok

Elkészült a Vértesi Natúrpark településeit, természeti és kultúrtörténeti értékeit magyar és angol nyelven bemutató, 60 féle kiadványt tartalmazó szórólapsorozat, a hozzájuk tartozó térképes gyűjtőtasakkal. Az elkészült anyagokat a Vértesi Natúrpark 17 településére, információs pontjaira juttattuk el.

5.000 példányban készült el a natúrpark fogalmát és célját, a Vértesi Natúrpark megalakulását, és a megalakulásából származó előnyöket röviden, elsősorban a helyi lakosság részére bemutató leporelló. A legyártott példányokat terjesztés céljából a Natúrparkkal érintett 17 település önkormányzata között osztottuk szét.

Szintén 5.000 példányban került nyomtatásra a Pro Vértes Közalapítvány 15 éves fennállása alatt elért legfontosabb eredményeket ismertető kiadvány.

Lovas túraútvonal kialakítása

A Natúrparkban működő lótarok és vendéglátósok számára összehívott fórumon ismertettük a Vértesi Natúrparkot körülölelő 145 km hosszú lovastúra útvonal terveit, valamint annak kialakításának előnyeit, illetve meghallgattuk a véleményeket, hozzászólásokat. Valamennyien egyetértettek a terv megvalósításával, és biztosították Közalapítványunkat a program támogatásáról. 2007-ben elkezdődnek a területrendezési munkálatok, a jelzésrendszer kiépítése, valamint az egyes állomásokon pihenőhelyek kiépítése, melyeken helyet kapnak lovak elhelyezésére alkalmas ún. „lókikötők” is. A beruházás eredményeként reményeink szerint nőni fog a térség lovas turizmussal foglalkozó vállalkozásainak kínálata, valamint a programokon résztvevők száma.

Tájékoztató táblák kihelyezése

A Vértesi Natúrpark 17 településének egy-egy központi helyére kerül kihelyezésre a Natúrparkot bemutató térképes és információs szöveget tartalmazó tájékoztató tábla, mely a Geszner-ház mellett felállított tábla mintájára készül el.

Vértesi Natúrpark Látogatóközpont

A Vértesi Natúrpark Látogatóközpontjában működő Vértesi Természettudományi Kiállítást 2006-ban 3648 fő tekintette meg, mely az előző évhez képest 156 %-os növekedést mutat. Februárban elkezdődött a kiállítás asztalosipari munkáinak elvégzése, melyet június elejére fejeztek be. A háttérfestési munkálatok folyamatban vannak, s készülnek a behelyezésre kerülő preparátumok is.

A látogatóközponttól induló terepi programok a következő lehetőségeket foglalják magukban: a szakvezetéssel induló túrák a Vidrafű tanösvényen, a Haraszt-hegyi tanösvényen, illetve pusztabusszal (lovass kocsival) a Csíkvarsai-réten. A terepi programok összesített látogatószámának alakulásánál szintén szembevetendő az utolsó év kiemelkedő adata (2217 látogató).

VI. Kapcsolatépítés, rendezvények

Hosszú téli esték a Geszner-házban

2005. december és 2006. március között ismét meghirdetésre került Csákváron a „Hosszú téli esték a Geszner-házban” címet viselő, vetítéssel egybekötött előadásorozat, melyen többek között a Galapagosz –szigetekre, Afrikába, az Anktartiszra, vagy éppen a Vértesbe kalauzolták el a résztvevőket.

Őshonos húсарuk termékbemutató és vásár

Március 22-26-ig Közalapítványunk részt vett a Magyar Mezőgazdasági Múzeum szervezésében megrendezett „Őshonos húсарuk termékbemutató és vásár” rendezvényén a Csíkvarsai Csípős Csodafalat elnevezésű szalámijával, ami igen nagy sikert aratott.

Természetkímélő gyepgazdálkodás bemutató

Április 6-án „Természetkímélő gyepkaszálás és hatékony cserjeirtás” témakörben a Pro Vértes Közalapítvány szervezésében és az MME-Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálat „Pannon gyep LIFE program” részeként került megrendezésre a Kaszálás hatása a természeti értékekre előadás, illetve tájékoztató, valamint gyakorlati bemutató. A cserjeirtási-szárazúzási bemutató során a Közalapítvány mellő függesztésű, könnyű erdészeti szárazúzó munkagéppel a gyepen történő cserjeirtás műveletét ismertettük meg az érdeklődőkkel.

Július 4-én természetkímélő kaszálás témában tartottunk gyakorlati bemutatót a nemzetipark-igazgatóságok szakemberei részére. Célunk az volt, hogy bemutassuk a témában eddig megszerzett tapasztalatainkat és elért eredményeinket, mivel a védett természeti területek kezelése során hasonló problémákkal szembesülhetnek a szakemberek is.

Agrár-környezetgazdálkodási továbbképzés

Április 14-én a Geszner-házban került megrendezésre az Agrár-környezetgazdálkodási program keretében megszervezett kötelező továbbképzés a programban résztvevő gazdák részére. A résztvevők - köztük Közalapítványunk is - tanúsítványt kaptak megjelenésükről.

Zenés este a Geszner-házban

2006. július 14-én a Geszner-ház melletti szabad területen adott ingyenes koncertet a Royal Brass Band zenekar. Az esemény kedvező fogadtatásra talált, ezért a jövőben is szeretnénk a ház melletti Geszner-parkban az adottságokhoz igazodó szabadtéri rendezvényeket szervezni.

Mihály-napi Lovas- és Pásztortalálkozó

Szeptember 30-án ismét megtartottuk immár 6. alkalommal a Mihály-napi Lovas- és Pásztortalálkozót a Csákvári Lovasok Baráti Körével közösen. A rendezvényre a rendkívül jó időjárásnak és az érdekes programoknak köszönhetően rekord számú látogató érkezett.

Az esemény alkalmából megrendezett kézműves kirakodó vásárra Válról kaptunk 20 db árusító pavilont, melyek felállításával az egységesebb arculatot kapott. Az idei vásár igen színes volt. Mivel

ebben az évben rendezvényünk nem esett egybe a Móri Bornapokkal, meghívtuk a Borbarát Hölgyek Egyesületét és az Ezerjő Borút Egyesületet, akik borkóstolóval és árusítással várták a látogatókat. Rajtuk kívül árusítottak még csákvári fazekasok, kézművesek, lószerszámos, furulyakészítő, szalmafonó, lószőrészer-készítő, terménybáb-készítő, fafaragó, pásztorbot és karikás ostor-készítő, bőrdíszműves, népi ruhakészítő, késes, papírmerítő, kecskesajt készítő, mézeskalácsos, kovács, Válról kézművesek, erdei iskola üzemeltetők, tojáspatkoló, kosárfonó, csuhés, kecskesajt, és egy bodzatermékes.

Az ételekből sem volt hiány, több kondérban főtt a szürkemarha gulyás, pirultak a sült kolbászok és húsok. Bár a bográcsételek kicsit megkésve készültek el, s ezt néhányan nehezményezték, mindenki jóllakottan indulhatott neki a délutáni programoknak. A pásztorétel főző verseny résztvevői is remek fogásokat készítettek a nap folyamán. Egész nap folytak a lovas versenyek, délután pusztabuszos kiránduláson vehettek részt az érdeklődők, gyermekeknek lepényevő és bojtárverseny (nyúldobás, karikásozás, patkótartó erőpróba, pulicsalogató verseny) került megrendezésre, este pedig a gida- és malacfogó verseny után a legügyesebbek hazavihették „zsákmányukat”. A Geszner-házban található Vértes Természettudományi Kiállítás egész nap várta a látogatókat, három csoport előre bejelentkezett. A napot fergeteges gulyásból zárta, mely a Geszner-ház mellett felállított rendezvénysátorban kapott helyet.

Hungarikum Fesztivál

November 24-26-án a Camponában megtartott Hungarikum Fesztiválon Közalapítványunk szervezésében részt vettek a Vértesi Natúrpark hagyományos élelmiszereket és egyéb termékeket előállító termelői is. A rendezvényre Lovasi Attila csákvári méztermelő, Kodolányi Borbála és Simon Dóra csákvári fazekasok, Kacsó Albert zámolyi fafaragó, Szelényi Dóra felcsúti kecskesajt termelő, valamint Közalapítványunk látogatott el szürkemarha szalámijával.

VII. Oktatás, szemléletformálás

Erdei iskola bázishely

2006 folyamán Közalapítványunk megvásárolta a Vértesboglár 071/3 hrsz. szereplő Boglári tanya épületegyüttesét. A vételár előteremtéséhez hozzájárult a „Tér a Holnapért” Francia-magyar biodiverzitás-védelmi program is. Ezzel hatalmas lépést tettünk abba az irányba, hogy az újtukra indított programjainkat, valamint a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket minél hatékonyabban tudjuk ellátni. Célunk, hogy a Vértesi Natúrpark látogatóközpontjának ez idáig egyetlen épületében koncentrált, rendkívül szerteágazó funkciók térben szétválasztásra kerüljenek annak érdekében, hogy az elmúlt év során regisztrált, ugrásszerűen megnövekedett, sokszínű kereslet minden egyes részterületének igényei maximálisan kielégítésre kerülhessenek.

Az elgondolás eredményeként így a Geszner-ház ténylegesen csak, mint látogatóközpont (múzeum+információs iroda) fog üzemelni, míg a jelenleg ott található, a Pro Vértes Közalapítvány egyéb programjait koordináló és megvalósító szakterületek, a kutatóbázis és háttérfeladatokat ellátó részlegek a szomszédos Sajtházban kerülnének elhelyezésre. A látogatóközpont-hoz kapcsolódó erdei iskola bázishely a Boglári tanyán kap helyet. Az elmúlt évek során létrehozott mintagazdaság központjának, valamint az igényesebb szálláshelyeknek helyet adó Dohányos-ház környékének rendezésével, a rekreációt és az aktív időtöltést lehetővé tevő infrastruktúrával való felszerelésével válik teljessé az ez irányú fejlesztésbe bevonni kívánt ingatlanok köre.

Madarak és fák napja vetélkedő

Március 17-én Közalapítványunk szervezte meg a Geszner-házban a Madarak és fák napja alkalmából megrendezett országos verseny területi fordulóját. A felkészüléshez Közalapítványunk elkészített egy felkészítő és oktató anyagot, melyet feltettünk honlapunkra, de igény esetén CD-n is eljuttattuk az érdeklődő csapatok részére. A vetélkedőn négy csapat vett részt: Csákvárról 2, Bábólnáról és Szárról pedig 1-1. Az országos versenyre a bábólnai csapat jutott tovább.

Nyitott kapuk

Április 20-21-én megrendezésre került idén második alkalommal a Nyitott Kapuk elnevezésű rendezvény Tatabányán, ahol óvodások és iskolások nyerhetnek bepillantást a közszolgáltatók és a civil szervezetek munkájába. A résztvevők játékos feladatokkal, kis ajándékokkal készültek az eseményre. Május 20-án az idei rendezvény egy záróversennyel ért véget, melyhez a tatabányai Bányászati Múzeum biztosította a helyszínt. Itt az iskolás csoportok mérhették le tudásukat a közszolgáltatók és civil szervezetek tevékenységével kapcsolatosan játékos tesztek, versenyek formájában.

A környezetvédelem összeköt – Fiatalok európai párbeszéde

Október 24-én német és magyar újságíróknak tanuló diákok látogattak el a Vértesi Natúrparkba „A környezetvédelem összeköt – Fiatalok európai párbeszéde” program részeként, hogy megismerjék a Natúrparkban folyó természetvédelmi és speciális fajvédelmi intézkedéseket. Az egy napos kiránduláson kollegáink bemutatták a diákoknak a Geszner-ház történetét, mai hasznosítását, és az épületben működő kiállítást. Lóvontatta pusztakocsin utazva megismerték a Csíkvarsai-rét mocsárvilágát, az általunk a Vértes és környékén végzett madárvédelmi tevékenységet, megtekintették a Zámolyi-medencében legelésző magyar szürke szarvasmarha gulyát, valamint megismerhették a Vértesi Natúrparkban működő ökoturisztikai és oktatási tevékenységünket. Az itteni élményekből született cikket a Népszabadság és egy német napilap közölte le.

PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ**VIII. A 2003-2004-2005 évi közhasznú beszámoló módosítása**

A Környezetvédelmi Alap Célelőirányzat támogatásának elszámolása során a Magyar Államkincstár csak a befektetett eszközökként könyvelt tételeket számolja el, ezért a 2003-2004-2005 években a pályázat keretében elköltött, és tévesen költségekként könyvelt kiadásokat át kellett csoportosítanunk a befektetett eszközök oldalra. Ez eredménynövekedést eredményezett az alábbiak szerint:

Év	Eredeti összes eredmény (e Ft)	Korrekción (e Ft)	Módosított összes eredmény (e Ft)
2003	27.803	4.540	32.343
2004	14.542	3.904	18.446
2005	69.016	3.063	72.079

IX. Vezető tisztségviselőknek juttatások

A Közalapítvány ebben az évben sem fizetett tisztségviselői számára semmilyen anyagi, vagy nem anyagi jellegű juttatást.

X. Vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatás

A Közalapítvány vagyona 2006 évben tovább nőtt. Az eszközök a kezdő évekhez viszonyítva nőttek. Számszerűen az előző évhez viszonyítva a befektetett eszközök állománya 1,33 %-kal gyarapodott, amit korszerű új gépek, eszközök beszerzése, beruházások megvalósítása eredményezett. Vagyonunkat megalakulásunk óta 402.072 e Ft-tal növeltük, ami az induló vagyonhoz képest 4569%-os növekedést jelent. A jelenlegi vagyon 457.301 e Ft, ez 88%-ban tartós, értéküket megőrző eszközökben, épületekben, földekben, illetve 12%-ban készletekben.

Vagyonszerkezeti mutató: befektetett eszközök / saját tőke: 402.072/441.903=91%.

Vagyonszerkezet mutatója a készletekben: készlet / saját tőke: 55.141/441.903=12%.

Vagyonstruktúra: befektetett eszközök / összes eszköz: 402.072/457.301=88%

Likvid eszközök aránya: pénzeszközök / forgóeszközök: 3.173/65.457=5%

Tőke és vagyon aránya: saját tőke / tárgyi eszközök: 441.903/392.009=113%

Jövedelmezőség vizsgálata

A saját tőke összege évről-évre nő az eredményes gazdálkodásnak köszönhetően. Az eredményt tartalékoljuk a beruházások teljesítésére. Ennek eredményeként a megvalósult beruházásokat 40%-ban saját erőből finanszíroztuk. A jegyzett tőkéhez viszonyítva (88 e Ft) a saját tőke óriásit nőtt.

Eredmény (nyereség) / jegyzett tőke: 37.021/88=421%,

Hitelképesség vizsgálata

Pénzeszközök+követelések / rövid lejáratú kötelezettségek: 10.316/17.905=58%

Forgóeszközök / rövid lejáratú kötelezettségek: 65.457/17.905=366%

Befektetett eszközök+forgóeszközök / kötelezettségek: 467.529/17.905=2611%.

XI. 2007 évi előremutató

2007. évben is biztosítva van Közalapítványunk működése a befolyt támogatásoknak köszönhetően.

XII. Cél szerinti juttatások kimutatása

A Közalapítvány a 2006 évben cél szerinti tevékenysége keretében az alábbi nem pénzbeli szolgáltatásokat nyújtotta: A Csákvári Általános Iskolában a tantervbe beépített természetvédelmi előadásorozatot tartottunk, madárgyűrűző tábort szerveztünk, szakmai tanulmányutaknak nyújtottunk szakvezetést.

XIII. Bevételek részletezése

	Megnevezés	Érték részletezve e Ft	Összesen érték e Ft
A	1	Összes közhasznú tevékenység árbevétele	164 959
	2	Közhasznú célra, működésre kapott támogatások	91 058
		9682 FVM-MVH támogatások	9 567
		9673 agrártermelési támogatás	555
		9674 faktoringon keresztüli tám.	38 432
		9675 VPOP üzemanyag jövedéki adó	4 900
		9676 Szja 1%-nak visszaut.	328
		9677 Földm.költségvet.iroda	200
		9679 mg-i területalapu támog.	37 076
	3	Pályázati úton nyert támogatás	31 309
		9671 mg-i gépvásárlási támog.	3 448
		9678 MÁK támogatás KAC	23 058
		9683 Velencei-tó Vértes társ.	298
		9688 Natúrpark támogatás	2 000
		9693 külföldi szerv. adománya	2 505
	4	Közhasznú tevékenységből bevétel	14 939
		921 élőállat értékesítés	13 027
		924 könyvértékesítés	62
		925 múzeumi belépők	20
		926 védett term.értékek bem.	743
		928 trágya értékesítés	684
		929 egyéb	403
	5	Tagdíj	0
	6	Egyéb bevétel	27 653
		962 ért.átruh.köv.elism.értéke	712
		963 term.juttatás kisz.értéke	129
		964 egyéb kisösszegű bev.	13
		9672 kártalanítási támogatás	5 000
		9686 önkormányzati támog.	1 452
		9691 belföldi szerv. adománya	595
		971 kamatbevétel	43
		581 saját előáll.termékek aktivált értéke	19 709
B	7	Vállalkozási tevékenység bevételei	3 210
	8	I. Nem cél szerinti vállalkozási bevétel	0
	9	II. Cél szerinti vállalkozási bevétel	3 210
		912 oktatási célú gyakorhely bizt.	194
		913 mezőgazdasági bérmunka	2 100
		914 szalámi értékesítés	265
		915 terem bérleti díj	8

		916 egyéb árbevétel	643	
C	10	Összes bevétel		168 169
D	11	Közhasznú tevékenység költségei		128 658
		81 anyagjellegű ráfordítás -1.429e	73 801	
		82 személyi jellegű ráfordítás -437e	22 561	
		83 értékcsökkenési leírás -299e	15 461	
		86 egyéb ráfordítás -131e	6 806	
		87 pénzügyi műveletek ráfordításai -34e	1 764	
		88 rendkívüli ráfordítás -160e	8 265	
E	12	Vállalkozási tevékenység költségei		2 490
	13	Nem cél szerinti		
	14	Cél szerinti		2 490
F	15	Összes költség		131 148
G	16	Adózás előtti eredmény		720
H	17	Adófizetési kötelezettség		0
I	18	Tárgyévi eredmény vállalkozási		720
		Tárgyévi eredmény közhasznú		36 301
		Tárgyévi eredmény Összes		37 021

Tájékoztató adatok:

a,	személyi jellegű ráfordítások	22 998 447 Ft
	béreköltség	16 425 165 Ft
	megbízási díjak	
	tiszteletdíjak	
	személyi jellegű egyéb költségek	987 843 Ft
	személyi jellegű költségek közterhei	5 585 439 Ft
b,	anyagjellegű ráfordítások	75 229 698 Ft
c,	értékcsökkenési leírás	15 759 764 Ft
d,	egyéb költségek ráfordítások	6 937 347 Ft
e,	szervezet által nyújtott támogatások	
f,	pénzügyi műveletek ráfordításai	1 797 553 Ft
g,	rendkívül ráfordítás	8 425 456 Ft
	összesen:	131 148 265 Ft

XIV. Költségvetési támogatás felhasználása

Közalapítványunk 2006-ban Szár, Tatabánya, Pátka, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzatától kapott összesen 1.452.000.-Ft támogatást, melyet a természetvédelmi monitorozás, a természetgazdálkodás és a szemléletváltási programjaink működési költségeire, valamint a Vértesi Natúrpark tábláinak elkészítésére használtuk fel.

A belföldi szervezetektől kapott 595.000 Ft adományt Vértesi Natúrparkot bemutató leporellósorozat kiadási költségeire, ill. természetvédelmi programunk kiadásaira fordítottuk.

Közalapítványunk az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok előírásának megfelelő területkezelésért 37.076.473 Ft-ot kapott a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivataltól, melyet a természetgazdálkodási programunk kiadásaira fordítottunk.

MVH Sapard géptámogatás második részleteként kapott 2.069.840 Ft támogatásból alternáló kasza, erdészeti szárzúzó, zúzógépj, szivattyú és szerelvényei kerültek beszerzésre.

A területalapú támogatásként kapott 38.431.614 Ft-ot, a területalapú kiegészítő támogatásként, az anyatehén tartás támogatásaként, és az extenzifikációs támogatásként kapott 9.567.340 Ft-ot a természetgazdálkodási ágazat feladataira fordítottuk.

A Velencei-tó Vértes Területfejlesztési Tanács pályázatán nyert 2.000.000 Ft támogatást a Vértesi Natúrpark természeti és kulturális értékeit bemutató 60 részes leporellósorozat kiadására fordítottuk.

Az Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által biztosított kamattámogatásként 2006-ben 229.000 Ft-ot kaptunk, melyet szintén természetgazdálkodási ágazatunkra fordítottunk.

A francia-magyar biodiverzitásvédelmi program keretében kapott 2.505.428 Ft-ot a Dohányos-ház építésére, ökoturisztikai szálláshely fejlesztésére fordítottuk.

Turisztikai Regionális Fejlesztési Célelőirányzat keretében nyert 2.000.000 Ft-ot a Vértesi Natúrpark tájékoztató tábláinak elkészítésére fordítottuk.

A Velencei-tó Vértes Területfejlesztési Tanács egyedi pályázatán nyert 298.071 Ft támogatást „A vidékfejlesztésben és az agrár-környezetgazdálkodásban rejlő lehetőségek és a kohézió erősítése a Vértesi Natúrparkban” című gazdálkodói fórum összehívására fordítottuk.

Magyar Államkincstár által Környezetvédelmi Alap Célelőirányzat keretében nyert biodiverzitásvédelmi programunk támogatására kifizetett 23.057.807.-Ft-ot a szemléletformálási programunkhoz szükséges oktatási és elektronikai eszközök beszerzésére, a terepi monitorozási munkákhoz szükséges kishaszonjármű költségeire, az állatok itatásának megoldására készített kutak költségeire, a Geszner-házban található természettudományi kiállítás diorámáinak fejlesztésére, a természetvédelmi kezelésekhez szükséges mezőgazdasági munkák költségeire, valamint a program adminisztrációs költségeire fordítottuk.

Vám és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságától 4.900.000.-Ft üzemanyag jövedéki adó visszatérítést kaptunk, melyet a természetgazdálkodási programunk költségeire fordítottunk.

A 2005. évi felajánlott SZJA 1%-ából befolyó 328.353-Ft összeget a természetgazdálkodási programjainkra fordítottuk.

XV. Számviteli beszámoló

adatok E Ft-ban

Sor- szám	A tétel megnevezése	Év elején	Előző év(ek) módosításai	Tárgyév végén
a	b	c	d	e
01.	A. Befektetett eszközök (02+04+06)	313 232		402 072
02.	I. IMMATERIÁLIS JAVAK	7 684		9 963
03.	02.sorból: Immateriális javak érték helyesbítése			
04.	II. TÁRGYI ESZKÖZÖK	305 448		392 009
05.	04.sorból: Tárgyi eszközök érték helyesbítése			
06.	III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK	100		100
07.	06.sorból: Befektetett pénzügyi eszközök érték helyesbítése			
08.	B. Forgóeszközök (09+10+11+12)	124 375		65 457
09.	I. KÉSZLETEK	63 092		55 141
10.	II. KÖVETELÉSEK	2 358		7 143
11.	III. ÉRTÉKPAPÍROK			
12.	IV. PÉNZESZKÖZÖK	58 925		3 173
13.	C. Aktív időbeli elhatárolások	45		46
14.	ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (01+08+13)	437 652		467 575
15.	D. Saját tőke	406 082		441 903
16.	I. INDULÓ TŐKE	88		88
17.	II. TŐKEVÁLTOZÁS	384 189		420 010
18.	EBBŐL TÁRGYÉVI EREDMÉNY	72 079		37 021
19.	III. ÉRTÉKELÉSI TARTALÉK	21 805		21 805
20	E. Céltartalékok			
21	F. Kötelezettségek	22 710		17 905
22	I. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	7 179		0
23	II. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	15 531		17 905
24	G. Passzív időbeli elhatárolások	8 860		7 767
25.	FORRÁSOK ÖSSZESEN	437 652		467 575